

Záchrana smilkových trávníků v EVL Beskydy

LIFE12 NAT/CZ/000629

Plán ochrany

(After LIFE plan)

Mgr. Barbora Krupová

ČSOP Salamandr

Listopad 2019

1 Úvod

Plán ochrany (After LIFE plan) byl vypracován v rámci projektu Záchrana smilkových trávníků v EVL Beskydy (LIFE12 NAT/CZ/000629), který probíhal v letech 2014 – 2019 v EVL Beskydy. Terénní práce probíhaly 5 let (2014 – 2018), práce s veřejností potom celých 6 let. Hlavním cílem projektu bylo zlepšení stavu 45 ha prioritního biotopu T2.3B, který je zároveň jedním z předmětů ochrany v EVL Beskydy. Dalším cílem bylo stanovení a ověření alternativní metody péče o cílový biotop, která by byla levnější a dostupnější, než doporučená pastva a vytvoření Plánu péče o biotop T2.3B v EVL Beskydy, který by vycházel z výsledků monitoringů, revizí a péče provedené v projektu. Dílčími cíli bylo informování široké veřejnosti, odborné veřejnosti i školní mládeže o významu smilkových trávníků, jejich ohrožení a způsobech péče. K tomu byla naplánována řada aktivit, které postupně probíhaly celých 6 let trvání projektu.

Hlavním cílem tohoto dokumentu je definovat a navrhnout opatření vedoucí k aktivnímu šíření výsledků projektu, aplikaci na další území a udržení výsledků projektu. Dokument je rozdělen do dvou samostatných kapitol, které řeší téma: 1. Šíření výsledků a 2. udržení výsledků projektu.

2. Opatření k šíření výsledků projektu

Opatření k šíření výsledků projektu zahrnují jednak práci s tištěnými výstupy, dále webové podstránky o projektu a v neposlední řadě také předávání osobních zkušeností.

2.1 Tištěné výstupy

Výstupy projektu, které byly určeny široké veřejnosti, zejména brožury *Průvodce po drátěných loukách*, *Smilujte se nad smilkou* a *Pět let smilkování*, a dále karetní hra *Líný bača* jsou v tištěné podobě v několika (řádově desítky) exemplářích volně k dispozici u příjemce projektu. Budou postupně distribuovány zájemcům, a to buď osobně, nebo zasílány poštou podle podmínek organizace na zasílání vydaných materiálů. Materiály jsou k dispozici zdarma.

Další tiskové výstupy, jako jsou kalendáře a plakáty, jsou umístěny na webu příjemce. S ohledem na formát a aktuálnost výstupů nejsou nabízeny k odběru.

2.2 Webové stránky

Na začátku projektu vznikly webové podstránky o projektu na webu příjemce. Tyto webové podstránky budou i po ukončení projektu přístupné. Podle pravidel příjemce dojde k jejich přemístění

z kategorie Aktuální do kategorie Uzavřené. Zároveň příjemce aktivně pracuje na nových webových stránkách, které by měly být spuštěny v první polovině roku 2020. I na nových stránkách bude projekt informačně dostupný, stejně jako tištěné výstupy (formát PDF).

2.3 Osobní předávání zkušeností

Asi nejhodnotnější šíření výstupů projektu je osobní sdílení výsledků projektu. Členové projektového týmu a vedoucí terénních prací jsou dlouhodobí zaměstnanci příjemce a dokáží ve své práci zúročit nabyté zkušenosti. K přenosu a udržení výsledků projektu bude tedy docházet prostřednictvím využití stávajících informací při práci na projektu zaměstnaných lidí v jejich další práci. Dále jsou všichni členové projektového týmu otevření komunikaci a sdílení zkušeností s jinými subjekty, které požádají o radu. Není výjimkou, že jsou členové projektového týmu zváni na přednášky, kde je řešena problematika péče o louky nebo prezentace zkušeností s projekty LIFE.

3. Opatření k udržení výsledků

V EVL Beskydy je aktuálně 273,9 ha biotopu T2.3B. V projektu bylo zařazeno 50,1 ha, což je 18 % ze všech smilkových trávníků v EVL Beskydy. Dalších 127,5 ha biotopu (46,5 %) je v databázi LPIS a jsou na ně pobírány zemědělské dotace. Byť dle našeho zjištění není péče hrazená zemědělskými dotacemi ideální, existuje šance, že budou alespoň některé naše připomínky ke stávajícím dotačním titulům vyslyšeny a péče se od roku 2021 zlepší. Na další část pozemků s biotopem T2.3B jsou pobírány dotace ochrany přírody. Tady ale nejsme schopni zjistit přesná čísla.

Následnou péči, která zajistí udržení výsledků a jejich další vylepšení, jsme aktivně zajistili včetně finančních zdrojů na 46,8 ha z projektových 50,1 ha (respektive z 52,7 ha se souhlasem včetně ploch, kde se management nedá realizovat – borůvčí, keře), což je 89% projektové plochy. Na zbývající ploše (5,8 ha), kde není péče finančně pokryta konkrétními zdroji, bude péče o pozemky prováděna na vlastní náklady. Tito vlastníci či nájemci chtějí z různých důvodů o pozemky pečovat sami nebo nechtějí být zavázáni v jiném projektu či podstupovat administrativně náročnou žádost o zemědělské dotace. Do kategorie vlastní náklady je zařazena také výpomoc dobrovolníků a prostředky získané z firemního dárcovství.

Detailní rozpis následné péče o lokality je v následující tabulce.

dílčí plocha	název lokality	celková rozloha (m ²)	koordinátor péče - vykonavatel	způsob financování následné péče	typ managementu následné péče
1a	Radhošť	1341	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
1b	Radhošť	7952	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
2	Radhošť	12900	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
3	Radhošť	3291	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
4a	Radhošť	6870	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
4b	Radhošť	2614	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
5a	Radhošť	2608	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
5b	Radhošť	6864	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
6a	Radhošť	3313	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
6b	Radhošť	5855	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
7	Radhošť	5997	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
8	Radhošť	5608	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
9	Radhošť	3355	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
10	Radhošť	6768	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
11	Radhošť	9081	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
12	Radhošť	7500	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
13	Radhošť	11966	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
14	Radhošť	7623	Správa CHKO Beskydy	Z titulu Program péče o krajinu	pastva
15	Radhošť	9679	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
16	Radhošť	9646	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
17	Radhošť	6969	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
18	Radhošť	9015	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
19	Radhošť	9138	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
20a	Radhošť	8766	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
20b	Radhošť	8305	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
21	Skurečena	7605	vlastník	vlastní náklady	kosení
22	Skurečena	1671	vlastník	vlastní náklady	kosení
23	Skurečena	8656	vlastník	vlastní náklady	kosení
24	Skurečena	6352	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
25	Skurečena	10774	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
26a	Skurečena	10961	ČSOP Salamandr	zemědělské dotace	kosení
26b	Skurečena	8913	ČSOP Salamandr	zemědělské dotace	kosení
27	Závorka	15711	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
28	Kamenné_Hrubá	6089	ČSOP Salamandr	LIFE Ze života hmyzu (LIFE16 NAT/CZ/731)	pastva
29a	Kamenné_Cholevová	4398	ČSOP Salamandr	LIFE Ze života hmyzu (LIFE16 NAT/CZ/731)	pastva
29b	Kamenné_Cholevová	1999	ČSOP Salamandr	LIFE Ze života hmyzu (LIFE16 NAT/CZ/731)	pastva
30a	Kamenné_Vavřínová	6753	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
30b	Kamenné_Vavřínová	5237	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy

30c	Kamenné_Vavřinová	4577	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
30d	Kamenné_Vavřinová	2208	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
31a	Tovaryš	1823	vlastník	vlastní náklady	kosení
31b	Tovaryš	2030	vlastník	vlastní náklady	kosení
32a	Kamenné_Hetmanová	6284	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
32b	Kamenné_Hetmanová	2400	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
33a	Kamenné_Vojtušová	3004	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
33b	Kamenné_Vojtušová	7882	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
34	Mitura	16507	vlastník	Z titulu Program péče o krajinu	kosení
35ab	Bystřice	4748	místní zemědělec	zemědělské dotace	pastva
35cd	Bystřice	3148	místní zemědělec	zemědělské dotace	pastva
36	Karlovice_Vašut	2928	vlastník	vlastní náklady	pastva
37a	Ostravice_Šomanová	4081	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
37b	Šomanová_LČR	9764	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
38	Veselá	6092	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
39	V_Karlovice_Sekáč	4745	vlastník	vlastní náklady	kosení
40	Plucnarka_Čeladná	6224	vlastník	zemědělské dotace	kosení
41	Bílá_Mičulky_Lidřák	6785	vlastník	Z titulu Program péče o krajinu	kosení a pastva
42	Dudová_Hamry	8815	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
44a	Orság_Stanovnice	12742	vlastník	zemědělské dotace	kosení nebo pastva
44b	Orság_Stanovnice	4902	vlastník	zemědělské dotace	kosení nebo pastva
44c	Orság_Stanovnice	5049	vlastník	zemědělské dotace	kosení nebo pastva
45	Bacov_Volková	14602	ČSOP Salamandr	vlastní náklady	kosení
46	Černá_hora	15584	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
47	Černá_hora	3621	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
49	Černá_hora	17004	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
50	Krásná_LČR	6529	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
51	Bacov_Janiček	9553	vlastník	vlastní náklady	kosení a pastva
52	Bacov_Cielecká	5415	ČSOP Salamandr	Z titulu Program péče o krajinu	kosení
53	Člověčí	9521	vlastník	Z titulu Program péče o krajinu	kosení
54	Střelnice	7063	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, pastva, výsevy
55	Kamenné_Vavřín_A	2050	vlastník	vlastní náklady	kosení
56	Kamenné_Vavřín_B	1240	vlastník	vlastní náklady	kosení
57	Červenka	5467	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
58	Janča	5818	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
59	Soláň A+B	8322	ČSOP Salamandr	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	kosení, výsevy
60	Karolinka	10340	ČSOP Salamandr	zemědělské dotace	pastva
61a	Podřatá A	1552	ČSOP Salamandr	vlastní náklady	kosení
61b	Podřatá B	8256	ČSOP Salamandr	zemědělské dotace	pastva

Souhrn		Výměra (m ²)	Podíl
koordinátor / vykonavatel	Správa CHKO Beskydy	51306	10%
	ČSOP Salamandr	363585	69%
	vlastník	104031	20%
	místní zemědělec	7896	1%
způsob financování	OPŽP Zvýšení pestrosti horských luk	291060	55%
	LIFE Ze života hmyzu (LIFE16 NAT/CZ/731)	12486	2%
	Z titulu Program péče o krajinu	89534	17%
	zemědělské dotace	75283	14%
	vlastní náklady	58455	11%

Péče o 50,1 ha projektových lokalit je financována multizdrojově. Největší podíl prací bude v následujících letech provádět ČSOP Salamandr (69%) z různých zdrojů, dále vlastníci (20%) z různých zdrojů – zemědělské dotace, prostředky z Programu péče o krajinu nebo na vlastní náklady.

Z pohledu zdrojů bude největší podíl financován z projektu Zvýšení pestrosti horských luk (OPŽP CZ.05.4.27/0.0/0.0/18_106/0008878), který byl podpořený Státním fondem životního prostředí v rámci Operačního programu Životní prostředí a bude probíhat v letech 2019 – 2023.

Prostředky z Programu péče o krajinu se rozdělují ročně. V současné době již jeden rok péče z těchto prostředků proběhl a jsou ve stejné výši „rezervovány“ i na rok následující.

Zemědělské dotace byly voleny tam, kde místní podmínky (zejména reliéf) umožňují zvolit přiměřený dotační titul. Na lokalitách jsou již vykresleny díly půdních bloků.

Projekt LIFE Ze života hmyzu (LIFE16 NAT/CZ/731) probíhá v období 2017 – 2022 a dvě lokality z projektu LIFE Beskydy do něj byly přidány v roce 2019 z důvodu velkého významu pro populaci kriticky ohroženého modráška černoskvřnného (*Phengaris arion*), druh přílohy IV. Směrnice 92/43/EHS. Péče na těchto plochách je tedy finančně zajištěná do roku 2022.

Pokud bychom měli zhodnotit výhled biotopu T2.3B v EVL Beskydy jako celku, je nutné konstatovat, že v současnosti se péče neobejde bez významné finanční podpory ze strany státu. Téměř vždy se jedná o jakousi náhradní péči, která supluje ekonomicky životaschopné hospodaření, a to zejména vzhledem k charakteru biotopu (malé výnosy) a výskytu biotopu (izolovanost, nedostupnost, malá rozloha celků). Další vývoj biotopu bude tedy závislý především na dotační politice státu a množství finančních prostředků, které bude mít státní správa v ochraně přírody k dispozici na přerozdělování mezi hospodáře pečující o vzácné louky.

4. Závěr

Plán ochrany je sestaven se zřetelem na praktickou péči o biotop, která by měla zamezit znehodnocení výsledků projektu minimálně po dobu dalších 5 let. Na stejnou dobu jsou zajištěny také finanční prostředky na péči a máme tedy za to, že s ohledem na výše uvedené budou výsledky minimálně po dobu 5 let udrženy. V rámci následných projektů bude nejen nadále probíhat péče o lokality, ale ty budou také zvětšovány dalšími výřezy, propojovány s novými plochami a na základě výsledků projektového monitoringu budou pozměněny nebo doplněny jednotlivé zásahy. Hlavním cílem následné péče je zejména zlepšení stavu biotopu a dále také významných druhů na daných lokalitách. Šíření výsledků projektu bude probíhat prostřednictvím další distribuce již vydaných materiálů a zejména potom osobními konzultacemi se zájemci o informace.